

RDA standarta ieviešanas loma bibliotēku un citu kultūras mantojuma institūciju datu sagatavošanā kā pamats pārejai uz saistīto datu vidi

FLPP
FUNDAMENTĀLO UN
LIETIŠĶO PĒTĪJUMU
PROJEKTI

Maira Kreislere
Datu un zināšanu pārvaldības nodaļas
vadītāja
Latvijas Nacionālā bibliotēka
Maira.Kreislere@lnb.lv

Lietotāju diktētās izmaiņas datu veidošanā

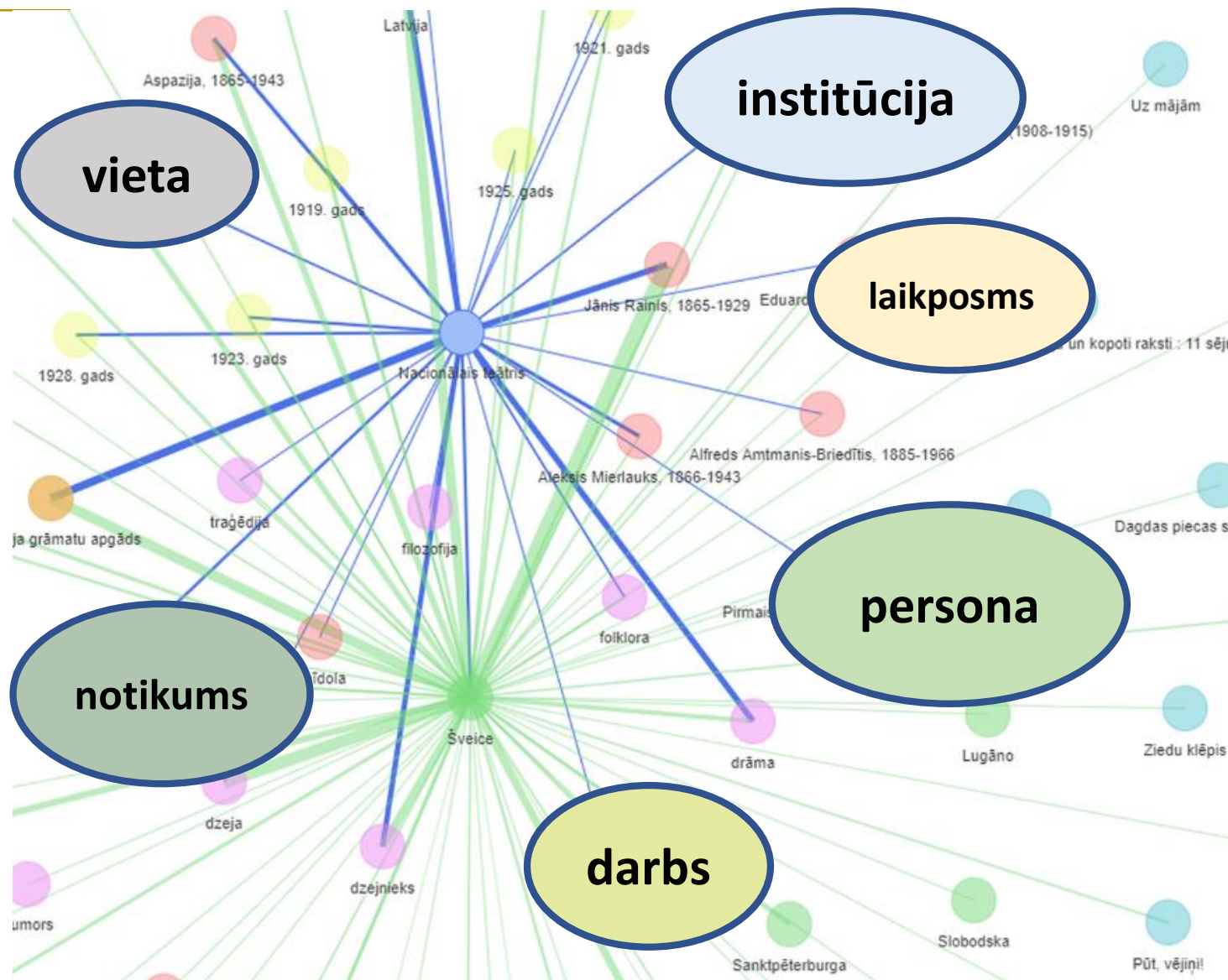
Atrast

Identificēt

Izvēlēties

Iegūt

Izpētīt

- ***RDA: Resource Description and Access - Resursu apraksts un piekļuve*** ir datu elementu, vadlīniju un instrukciju kopums bibliotēku un kultūras mantojuma metadatu veidošanai, kas ir veidots saskaņā ar starptautiskiem datu modeļiem lietotājdraudzīgas saistīto datu vides nodrošināšanai.
- **RDA standarta attīstība** - jauna pieeja datu modelēšanā, kas balstās uz entīšu identifikāciju, to atribūtu un attiecību parādīšanu

RDA – jauns datu standarts – jauna filozofija un ietekme

- Patiesā RDA standarta būtība – entītes, to veidi, atribūti un attiecības, resursu satura un informācijas nesēju identifikācija

Persona

Vieta

**Dzimta,
personu
grupa**

Notikums

Institūcija

Darbs

u.c.

RDA terminu, vērtību
un attiecību vārdnīca

RDA Registry

RDA vārdnīca

RDA Registry

RDA element sets : Agent properties

Properties that represent the attribute and relationship elements of the RDA Agent, Collective Agent, Person, Family, and Corporate Body entities.

Number of active elements:	1053
Namespace:	http://rdaregistry.info/Elements/a/
Version:	v5.0.6
Suggested prefix*:	rdaa
Example curie:	rdaa:P50157

* registered at [prefix.cc](#)

Languages

[Arabic](#) [Catalan](#) [Danish](#) [Dutch](#) [English](#) [Estonian](#) [Finnish](#) [French](#) [German](#) [Greek](#)
[Hungarian](#) [Italian](#) **[Latvian](#)** [Norwegian](#) [Spanish](#) [Swedish](#)

Downloads

CSV (text/csv) [English language only]
JSON-LD (application/json   application/json+ld)
N-Triples (text/rdf+nt)
RDF/XML (application/rdf+xml)

Semantics

Each property in the canonical element set:

has a domain of the class that represents the Agent entity or its subtypes.
is linked from its child **datatype** property in Agent datatype properties by *rdfs:subPropertyOf*.
is linked from its child **object** property in Agent object properties by *rdfs:subPropertyOf*.

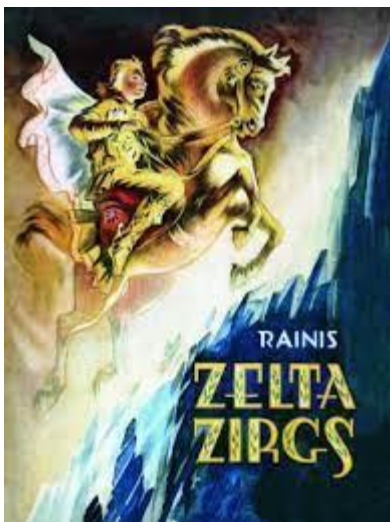
Properties Index

Show entries

Search:

#	+ - CURIE	↑ ↓ Label	↑ ↓ Definition	Status ↑ ↓
#	+ - rdaa:P50001	"ir respondents akadēmiskajā disputā"	"Sasaista personu ar darbu, kas ir akadēmiskā disputa vadītāja piedāvātās tēzes, kuras aizstāv vai kam oponē kandidāts grāda iegūšanai."	Published
#	+ - rdaa:P50002	"ir apsūdzētais (institūcija)"	"Sasaista institūciju ar augstākas instances tiesas spriedumu zemākās instances tiesas sprieduma izskatīšanā, ko pārsūdz institūcija vai persona."	Published
#	+ - rdaa:P50003	"ir grāda piešķirējainstitūcija"	"Sasaista institūciju ar darbu, par ko ir saņemts akadēmiskais grāds, ko piešķirusi institūcija."	Published

Persona (*rdac:C10004*) Rainis, Jānis, 1865-1929 ir
autors (*rdaa:P50195*) Darbs (*rda:C10001*) Zelta zirgs

Saturs: teksts; attēls

Informācijas vide: tiešuztvere

Informācijas nesējs: sējums

Kā kinofilma adaptētais darbs (*rdaw:P10129*)
Zelta zirgs

Saturs: mūzikas un kustību izpildījums

Informācijas vide: videoiekārta

Informācijas nesējs: video disks

Režisors: Kalnaellis, Reinis

Komponists: Pau, Anselme

Saistītā institūcija: Filmu studija «Rija»

Metodikas – analogie un e-resursi

Monogrāfijas, turpinājumi, analītika,
kartes

Nošizdevumi

Audioresursi

Videosursi

2023

Seniespiedumi, attēlizdevumi

Bibliotēku, arhīvu un muzeju kopīgās entītes

Entītes veids	Bibliotēkas (IFLA LRM/RDA)	Arhīvi (Ric – Records in context)	Muzeji (CIDOC CRM)
Persona	Persona	Persona	Persona
Institūcija	Institūcija	Institūcija	Grupa
Dzimta/Ģimene	Dzimta/Ģimene	Dzimta/Ģimene	Grupa
Grupa	Grupa	Grupa	Grupa
Vieta	Vieta	Vieta	Vieta
Laikposms	Laikposms	Datējums	Laikposms
Notikums	RES entītes apakšklase	Notikums	Notikums

RDA ieviešanas izaicinājumi un ieguvumi

Izaicinājumi

- ❖ Jauns standarts
- ❖ Bibliotēku datu kvalitāte un piemērotība datu eksportam
- ❖ Bibliotēku datu bagātināšana
- ❖ Bibliotēku dati tīmeklī (VIAF; Wikidata)
- ❖ Terminoloģijas izaicinājumi (digitālie resursi; īpašie krājumi)

Ieguvumi

- ❖ Bibliotēku dati – RDA standartam atbilstoši, kvalitatīvi un bagātināti
- ❖ Bibliotēku dati - savietojami ar citiem kultūras mantojuma standartiem
- ❖ Bibliotēku dati – atbilstoši semantiskā tīmekļa prasībām
- ❖ RDA vārdnīca – jauni un kultūras mantojuma aprakstīšanai nepieciešami termini

PALDIES!

FLPP
FUNDAMENTĀLO UN
LIETIŠĶO PĒTĪJUMU
PROJEKTI

Projekts «Latvijas atmiņas institūciju dati digitālajā telpā:
vienojot kultūras mantojumu»

Finansētājs: Latvijas Zinātnes padome

Projekta numurs: Izp-2019/1-0365

L N B

L A T V I J A S
N A C I O N Ā L Ā
B I B L I O T Ē K A